

پیشگیری از بیماری اعتیاد (با تاکید بر نوجوانان و جوانان)

راضیه رفیعی^۱، میلاد ریحانپور^۲، شمیم کمر بسته^۳، مهسا نمازی^۴

^۱ دانشجوی رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

آموزگار، کارمند رسمی اداره آموزش و پرورش

^۳ دانشجوی رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

^۴ دانشجوی رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

چکیده

ورودی سال تحصیلی ۸۴-۸۳ دانشگاههای تابع وزارت علوم در معرض خطر مصرف موادمخدر قرار داشته اند (پیشگیری نوین، ۱۳۸۹). همچنین طبق گزارشات در سال ۱۳۸۲، سن آغاز مصرف مواد مخدر در ایران به ۱۴ تا ۱۶ سال رسیده است و سالانه ۱۰٪ به تعداد معتادان افزوده می شود؛ رشد اعتیاد تزریقی ۳۰٪ بوده و این میزان تقریباً ۵ برابر جمعیت کشور است. وابستگی و مصرف مواد در بین اطفال و نوجوانان پیامد و نتیجه ی تعامل و تأثیر متقابل عواملی است که در زندگی فرد حضور دارند. بنابراین، اعتیاد رفتاری است ناشی از عوامل گوناگون. برخی روان شناسان و جامعه شناسان، مسئله مصرف مواد در بین نوجوانان در سال های اخیر را نتیجه ی پیشرفت صنایع، افزایش کشورهای صنعتی، ایجاد کارخانه ها، ازدیاد سر و صدا، گسترش شهرها و تجمیع جمعیت می دانند. به عقیده آنان، بشر امروزی آن آرامش و آسایشی را که پیشینیان داشته اند، از دست داده و به نوعی «اضطراب روحی» یا «تشویش باطنی» دچار گردیده است. از این رو، با کمترین بهانه ای رشته عقل و منطق و صبر و تحمل را از دست داده، به ارتکاب جرم و جنایت دست می زند. از مجموعه آمارهای ارائه شده در سطح جهانی، منطقه ای و ملی، تشویش خاطر از دو چیز می باشد:

- ✓ افزایش روبه رشد این آمارها در هر سال نسبت به سنوات قبل.
- ✓ گرایش روزافزون اطفال، نوجوانان و جوانان در چرخه ی مواد مخدر اعم از مصرف، تولید، ساخت، توزیع، قاچاق (تازیکی، ۱۳۹۳).

در همین راستا نیز پژوهش های ملی و رسمی نشان دهنده کاهش سن شروع مصرف مواد است (نارنجیها، ۱۳۸۶). با عنایت بر موارد بالا، پیشگیری از بروز و گسترش بیماری اعتیاد در جامعه، ضرورت می باید.

روش

به منظور پاسخگویی به مساله اصلی مطالعه حاضر یعنی «پیشگیری از اعتیاد با رویکرد گروه سنی جوان و نوجوان»، از روش «تحلیل فلسفی بر استدلال ها عقلانی با تکیه بر مطالعات کتابخانه ای» استفاده می شود؛ بدین منظور که نخست به سطوح پیشگیری اشاره شده و پس از

رشد روزافزون مصرف مواد مخدر در سنین پایین بر کسی پوشیده نیست؛ از این رو افزایش گرایش آنان به سمت مواد مخدر، از اواخر قرن ۱۹، ذهن محققان و حقوق دانان را به خود معطوف کرده است و آنها در صدد شناختن علل بزهکاری این قشر از جامعه، به منظور پیشگیری از آن هستند. هدف از مطالعه پیش رو، بررسی مقوله پیشگیری از بیماری اعتیاد، با تاکید بر گروه سنی خطر (نوجوانان و جوانان) می باشد؛ برای این منظور از روش «تحلیل فلسفی بر استدلال ها عقلانی با تکیه بر مطالعات کتابخانه ای» استفاده شده است. بر اساس تحلیل های به عمل آمده، نتایج این مطالعه نشان می دهد که در راستای اعمال پیشگیری از بیماری اعتیاد در وهله اول باید اعتیاد را یک بیماری دانست و پیشگیری را مقدم بر درمان. در وهله دوم باید در این راه، هم بر مولفه «مقابله با عرضه مواد» (با تاکید نقش دولت) و هم بر مولفه «کاهش تقاضا» (با تاکید بر نقش مردم)، نگاه ویژه داشت. در پایان نیز برخی از مهمترین راهبردها برای پیشگیری از اعتیاد با رویکرد گروه سنی مد نظر، آمده است. گفتنی است که آسیب شناسی و اصلاح رابطه فرد با نهادهای خانواده، مدرسه، دولت و محیط اجتماعی، نقش مهمی در پیشگیری از اعتیاد ایفا می کنند.

واژگان کلیدی: اعتیاد، گروه سنی خطر، پیشگیری، مقابله با عرضه، کاهش تقاضا.

مقدمه

از جمله موضوع های نگران کننده در عصر حاضر، توسعه آسیب های اجتماعی، بویژه موادمخدر و روانگردان است که گروه سنی نوجوانان و جوانان را درنوردیده و به یکی از چالش های فرا روی متولیان و دست اندرکاران جامعه، تبدیل شده است. نتایج تحقیقات صورت پذیرفته و مراتب اعلامی از سوی مسئولین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، حکایت از این واقعیت دارد که سیستم آسیب های اجتماعی با حرکت منسجم و هوشمندانه، نوجوانان و جوانان این مرز و بوم را نشانه رفته است؛ به طوریکه بر اساس اعلام رسمی متولیان ذیربط ۶۹٪ / ۲۰٪ دانشجویان